

1เสียง

เพื่อสร้างสรรค์

พวงรัตน์ อัครพิศษุ

เรื่องของอุทยานวิทยาศาสตร์

ญี่ปุ่นเชื่อว่าท่านผู้อ่านส่วนใหญ่ที่ไม่ได้อยู่ในวงการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี จะไม่ค่อยได้ยินหรือรู้จักเรื่องของอุทยานวิทยาศาสตร์ หรือ Science Park อาจมีบ้างที่จะได้ยิน แต่ก็น่าจะเป็นเรื่องของ Software Park มากกว่า อาจเป็นเพราะคนไทยทั่วไปจะใกล้ชิดกับเรื่องของ Software มากกว่าเรื่องของวิทยาศาสตร์โดยทั่วไป

ผู้เขียนเอง ถ้าไม่ได้มารับผิดชอบกับเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ก็คงจะไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องอุทยานวิทยาศาสตร์นัก ยิ่งชื่อที่แปลมาจากภาษาอังกฤษยังไม่สะท้อนให้เห็นบทบาทที่แท้จริงของอุทยาน ฟังแล้วเหมือนว่าถ้าเข้าไปในอุทยานแล้วจะเห็นผลผลิตทางวิทยาศาสตร์มากมายตั้งแสดงอยู่ เหมือนไปอุทยานแห่งชาติที่เขาใหญ่เพื่อไปส่องสัตว์ป่า อย่างไรก็ตาม ยิ่งเมื่อผู้เขียนได้เข้ามาคลุกคลีมากขึ้น ก็ได้เห็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีความสามารถสูง แต่เกือบทั้งหมดจะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่อยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี หรือบุคลากรที่ทำงานอยู่กับหน่วยงานภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์ บุคคลภายนอกและเอกชนน้อยนักที่จะทราบ อาจพอมีอยู่บ้างก็คือ SME (Small and Medium Enterprise) ที่เข้าไปรับความช่วยเหลือ หรือบริษัทใหญ่ๆ บางบริษัทที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา แต่ก็ยังมีบริษัทอีกจำนวนมากที่ไม่ได้รับทราบหรือมีส่วนร่วมในอุทยานดังกล่าว ซึ่งเป็นเรื่องน่าเสียดายมาก เพราะหากอุทยาน

นอกจากอุทยานฯ ที่
ตั้งขึ้นโดยรัฐบาลแล้ว ไทย
ยังมีอุทยานที่ตั้งขึ้นโดยเอกชน
ด้วย คล้ายการนิคมอุตสาหกรรม
แต่มีโครงสร้างพื้นฐาน
ทางด้านวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีด้วย

เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากเท่าใด ก็จะมีเอกชนมาลงทุนในการวิจัยมากขึ้น ซึ่งก็จะเป็นไปตามนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ต้องการให้เอกชนลงทุนในงานวิจัยเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ที่จริงการที่อุทยานวิทยาศาสตร์เป็นที่รู้จักเฉพาะในแวดวงมหาวิทยาลัยก็ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ผู้รับงานอาจจะบอกว่าในต่างประเทศเขาก็เป็นเช่นนี้ แต่ในต่างประเทศนั้น นักธุรกิจหรือบริษัทใหญ่ๆ เขามีมุมมองแนวคิด ตลอดจนจรรยาบรรณต่างจากนักธุรกิจหรือบริษัทใหญ่ๆ จำนวนมากของไทย ในต่างประเทศนั้น นักธุรกิจหรืออุตสาหกรรมจะร่วมมือกับมหาวิทยาลัยค่อนข้างมาก ทั้งด้านการวิจัย การให้ทุน หรือแม้แต่เป็น Venture Capital หรือ Angel's Fund แต่ในประเทศไทยเรื่อง Angel's Fund ไม่ต้องพูดถึง เพราะยังไม่มี

Venture Capital นั้นพอมีบ้าง แต่ก็น่าจะคนละมุมมองกับต่างประเทศ ดังนั้น การหวังให้เอกชนลงทุนในการวิจัย หรือเข้าไปตั้งในอุทยานฯ เพิ่มขึ้นมากๆ นั้น น่าจะไม่ใช่วาง่าย โดยเฉพาะหากต้องการให้มีการลงทุนจากภาคเอกชนเพิ่มขึ้นมากๆ ชนิดที่มีสัดส่วนกับรัฐบาลแบบกลับตาลปัตรกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ก็ต้องเป็นเอกชนรายใหญ่ๆ จึงจำเป็นต้องให้เขาทราบและคุ้นเคยกับอุทยานฯ พอสมควร โดยเฉพาะให้เห็นประโยชน์ว่าจะได้อะไร

โดยสรุปอุทยานวิทยาศาสตร์น่าจะมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของภาคเอกชนในการแข่งขันในตลาดโลก โดยนำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเป็นปัจจัยสำคัญ นอกจากนี้อุทยานฯ ยังเป็นที่ตั้งของการทำวิจัยระหว่างอุทยานฯ เอง มหาวิทยาลัย และ/หรือบริษัทต่างๆ อุทยานฯ จึงต้องประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำหรับประเทศไทยอุทยานวิทยาศาสตร์ตั้งมา 10 กว่าปีแล้ว คือ ในปี พ.ศ. 2545 โดยตั้งอยู่แถวๆ รังสิต มีเนื้อที่ประมาณ 200 กว่าไร่ และประกอบด้วย สำนักงานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแห่งชาติ หรือเป็นที่รู้จักดีในชื่อ สวทช. ศูนย์วิจัย 4 แห่ง และศูนย์บริหารจัดการด้านเทคโนโลยี มีพนักงานถึง 2,500 คน โดยเป็นนักวิจัยมากกว่า 1,600 คน ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้จบระดับปริญญาเอกถึง 450 คน ผู้เขียนจึงเห็นว่าน่าเสียดายมากที่อุทยานวิทยาศาสตร์นี้ยังเป็นที่รู้จักน้อยเมื่อเทียบกับ

หน่วยงานทางสังคมหรือเศรษฐกิจอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีหน่วยบ่มเพาะสำหรับธุรกิจ เริ่มตั้ง และยังมีพื้นที่ให้เช่าระยะยาว มีห้องทดลองต่างๆ และมีหน่วยงานอื่นๆ ทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าไปตั้งอยู่ รวมทั้ง โรงงานทดลองด้วย ซึ่งก็ปรากฏว่ามีบริษัทต่างๆ เข้าไปเช่าอยู่ประมาณ 200 บริษัท แต่ถ้าดูเป็น บริษัทใหญ่ๆ น่าจะไม่ถึง 10% อย่างไรก็ตาม อุทยานฯ ของไทยก็ยิ่งเตรียมขยายตัวในอนาคต ด้วย ซึ่งนอกจากจะขยายตัวเฉพาะในส่วนของ อุทยานฯ ที่รังสิตแล้ว ยังจะมีการเปิดอุทยาน วิทยาศาสตร์ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศด้วย ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ โดยทั้งสามแห่งจะเปิดพื้นที่และวิจัย เรื่องเกษตรและอาหาร นอกนั้นก็แตกต่างกันไป ตามปัจจัยหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละ ภูมิภาค

นอกจากอุทยานฯ ที่ตั้งขึ้นโดยรัฐบาลแล้ว ไทยยังมีอุทยานที่ตั้งขึ้นโดยเอกชนด้วย คล้าย การนิคมอุตสาหกรรม แต่มีโครงสร้างพื้นฐาน ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนที่ดีจากรัฐบาลก็ น่าจะไปได้ดี

ยังมีเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุทยาน วิทยาศาสตร์อีกมาก โดยเฉพาะเมื่อระยะหลังนี้ บริษัทใหญ่ๆ ของไทยได้รับแรงกดดันจาก การแข่งขัน และเริ่มตระหนักถึงความจำเป็น ในการลงทุนทางด้านวิจัยและพัฒนามากขึ้น อุทยานวิทยาศาสตร์จึงน่าจะเป็นตัวช่วยที่สำคัญ ตัวหนึ่ง ■